

ÖNSÖZ

Paraya çevirme takip hukukunun en önemli safhasıdır. Zira artık haczedilen/rehnedilen mal borçlunun mülkiyetinden çıkacak ve ihale alıcısına ait olacaktır. İşte bu önemli sonuç paraya çevirme işlemlerinin olabildiğince titiz gerçekleştirilmesini gerekli kılmaktadır. Yasa koyucu da bu durumun farkında olduğu için paraya çevirme anına kadar olan işlemleri, paraya çevirme anını ve hatta paraya çevirme sonrasındaki durumu açık hükümlerle düzenleme altına almaya çalışmıştır. 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun yürürlüğe girdiği 1932 yılından itibaren paraya çevirme hükümlerinde önemli değişiklikler yapılmıştır. Bu değişikliklerin nedenlerine bakıldığında, ülkede yaşanan gelişmelerin ve zamanın gerekliliklerinin önemli rol oynadığı kolaylıkla söylenebilir. Örneğin, 5/7/2012 tarihinde Resmi Gazete’de Yayınlanan 6352 sayılı Kanunla yapılan değişikliklerle açık artırma satışlarında hibrit bir satış yöntemi öngörülmüş, 30/11/2021 tarihinde Resmi Gazete’de yayınlanan 7343 sayılı Kanunla yapılan değişikliklerle de açık artırma satışları tamamen elektronik ortama aktarılmıştır. Görüldüğü gibi, yaklaşık on yıl arayla yapılan değişikliklerle cebri satışlar önemli bir noktaya evrilmiştir. İhtimaldir ki, teknolojik imkanların artmasıyla birlikte mevcut paraya çevirme kurallarında yine önemli değişiklikler gerçekleşecektir.

Aslında mahcuzun veya rehnedilmiş malın paraya çevrilmesi sadece borçlunun hukuki durumunda değişiklik yaratmamaktadır. Cebri yöntemlerle bu malları satın alan ihale alıcılarının ihale ile aldıkları mallara kavuşabilmeleri bazen yıllar sürmektedir. İşte bu da takip hukukumuzun garip bir cilvesidir. İhale alıcısı en yüksek peyi verip ihale bedelini ödediği halde ihale edilmiş mala yıllar sonra kavuşabilmekte hatta kimi zaman bu kavuşma gerçekleşmemektedir. Aradan geçen

yıllarda kimi zaman ihale konusu mal değerini yitirebilmekte bu durum ise ihale alıcısını ihale anından çok farklı bir psikolojiye sürüklemektedir. İhale ile malın mülkiyetinin ihale alıcısına geçmesine rağmen, bu mala fiilen sahip olunması için yıllarca beklenilmesi cebri artırmaya olan cazibeyi azalttığı da bilinen bir gerçektir. İşte paraya çevirmeye ilişkin kuralların tamamı piyanonun tuşları gibidir. Bu tuşlar arasındaki ahenk yanlış bir tuşa basılması ile tamamen ortadan kalkar. İcra ve İflâs Kanunumuzda paraya çevirmeye ilişkin kurallar arasındaki ahengin ortadan kalktığını ve çok sesliliğin kulakları tırmalayacak şekilde duyulduğunu söylemek pekâlâ mümkündür. Örneğin 7343 sayılı Kanununla İcra ve İflâs Kanununa eklenen “borçluya satış yetkisi verilmesine” ilişkin 111/a maddesi neredeyse onlarca sorunu beraberinde getirmiştir. İİK. m. 111/a hükmünün rehnin paraya çevrilmesi yoluyla satışlarda ve iflâs satışlarında uygulanıp uygulanmayacağı, bu satışlarda kanuni ön alım hakkının kullanılıp kullanılmayacağı, yine bu satışların iptalinin nasıl mümkün olacağı, maddeye ilişkin sorunlardan sadece birkaçıdır. Rehnin paraya çevrilmesi ve iflâs yolundaki satışlarda da genel haciz yoluyla ilamsız icradaki paraya çevirmeye ilişkin hükümler uygulama alanı bulacaktır. Kanun koyucu, ilamsız icranın satış hükümlerine atıf yapmak suretiyle, bu iki takip yolundaki satışları düzenlemiştir. Fakat atıf hükümlerinde yaşanan eksiklik ve yanlışlıklar iflâs ve rehnin paraya çevrilmesindeki satışları bazen işin içinden çıkılmaz bir noktaya getirmektedir.

Elinizdeki bu kitap, paraya çevirme aşamasında ülkemizde ortaya çıkan çok sesliliği ve karmaşayı ortadan kaldırma amacıyla hazırlanmamıştır. Bu karmaşanın bir veya birden fazla kitapla veya yüksek mahkeme kararlarıyla düzelebilmesi de zaten mümkün değildir. Sorunun çözümü, yeni bir Kanunun hazırlanmasındadır. Hatta, başlı başına yeni Kanun da yeterli değildir. Örneğin, mehaz İsviçre hukukunda olduğu gibi gayrimenkullerin satışları (VZG), hisseli mülkiyete tabi malların satışları (VVAG) gibi özellik arz eden malların satışlarında ayrıntılı Yönetmelikler de hazırlamak gereklidir. Yazarların bu kitapla hedefledikleri ise, sorunların tespiti ve elverdiği ölçüde bu sorunlara

çözüm önerileri getirebilmektir. Bu hedef doğrultusunda açık artırmaya ilişkin hükümler bir kanun şerhi gibi, madde madde incelenmiştir. İlgili maddeye ilişkin gerekli açıklamalardan sonra bu açıklamalara ilişkin yargı kararları bölüm sonlarına eklenmiştir.

Türk icra ve iflâs hukukunun en çok eser üreten kişilerinden birisi olan sayın Avukat Talih Uyar bu eserin hazırlanmasında başrol oynamıştır. Kendisinin icra ve iflâs hukuku uygulamasına ilişkin derin ve eşsiz tecrübesi, bu kitabın oluşumundaki en önemli motivasyondur. Kendisiyle birlikte Prof. Dr. Serdar Kale ve Avukat Cüneyt Uyar da bu eserin diğer müellifleridir.

Eserde yer verilmiş olan içtihatlar www.e-uyar.com'dan temin edilmiştir.

Eserin ülkemiz hukukuna faydalı olmasını temenni eder, eseri yayımlayan Bilge Yayınevi'nin değerli çalışanlarına ve sayın Menderes Yavuz ile Hatice Yavuz'a en içten dileklerimizle teşekkür ederiz... Ayrıca, eserin Arama Cetvellerinin hazırlanmasında ve eserde yer alan içtihatların temininde emekleri geçen Av. Ecem Özdemir'e, Stj. Av. Ezgi Ağbayır'a, Stj. Av. Eray Dağdelen'e ve Sevcan Uğurlu'ya teşekkür ederiz...

Ocak 2025

Av. Talih Uyar

Prof. Dr. Serdar Kale

Av. Cüneyt Uyar